

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:539

av Kerstin Lundgren (C)

Ge sverigefinländarna ställning som nationell minoritet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt lagstiftning för att säkerställa inflytande och delaktighet för nationella minoriteter utifrån deras egna villkor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att hela den sverigefinländska minoriteten genom att också ge finlandssvenskarna samma status som sverigefinnar i den svenska minoritetspolitiken.

Motivering

Sverige har återkommande ådragit sig kritik från Europarådet för hur vi genomför ramkonventionen om skydd för de nationella minoriteterna. Sverige gav år 1999 samer, tornedalingar, sverigefinnar, romer och judar ställning som nationella minoriteter. Sverige har som mål att gå från erkännande till egenmakt och har stärkt stödet för att kunna sprida kunskap och då särskilt i de s.k. förvaltningskommunerna gällande språken samiska, meänkieli och finska. 2013 utgjorde de 64 stycken, 11 landsting och en region. Men de nationella minoriteterna har samma rättigheter i hela landet och därför är det viktigt att inte genomförandet ges en sådan geografisk begränsning att ramkonventionen åsidosätts i stora delar av landet.

De uppföljningar som genomförts visar att bristen på kunskap om de nationella minoriteterna är stor. Det gäller särskilt utanför förvaltningsområdena. Kommuner och myndigheter försummar här de nationella minoriteternas rättigheter och det är tydligt att lagen här behöver förtydligas. Här finns samtidigt än en gång skäl att understryka att

ramkonventionen inte är liktydig med språkkonventionen. Här finns ett mycket vidare perspektiv som måste tas in. Problemet ses också särskilt inom skolan och äldreomsorgen.

Alla, oavsett om vi räknar oss till en nationell minoritet eller till majoritetsbefolkningen har rätt att vara individer, alla unika och olika varandra. Vissa vill gärna bevara sitt kulturarv, medan andra inte alls vill bli intvingade i en grupp som de kanske inte längre känner någon samvaro med. De fem nationella minoriteterna är olika sinsemellan och har olika förväntningar på hur den svenska minoritetspolitiken bedrivs. Vi måste lära oss av våra misstag och inte än en gång på grund av missriktad hjälpsamhet tala om för människor vad som är rätt för dem. Därför måste svensk politik för nationella minoriteter ske utifrån de nationella minoriteternas egna villkor.

När Sverige beslutade om de fem nationella minoriteterna valde riksdagen att i likhet med regeringen dela på de som invandrat från Finland och deras ättlingar utifrån vilket av de två nationella språken i Finland de talade. Sverige delade upp sverigefinländarna i sverigefinnar och finlandssvenskar utifrån Minoritetsspråkskommitténs sätt att definiera vilka som räknas som nationell minoritet. De hade sin utgångspunkt i språket och angav därför att modersmålet måste vara finska för att räknas som en sverigefinne. Detta krav gäller inte för någon av de andra minoriteterna, och det är heller inget exklusivt krav som Europarådets konvention för skydd av nationella minoriteter ställer för att en grupp ska klassas som en nationell minoritet. Detta krav gäller endast minoritetsspråkskonventionen, som inte bör blandas ihop med konventionen för skydd av nationella minoriteter.

Kravet på att sverigefinnar ska ha finska som sitt modersmål har inneburit att finlandssvenskar skiljs ut från sina finstalande landsmän som bor i Sverige. Sverigefinländarna delas därmed i en grupp som får status som nationell minoritet och en inte. De invandrar från Finland men på grund av svenska språket räknas de inte som invandrare, vilket gör att de helt går miste om stöd som varje år går ut till nationella minoriteter och invandrarorganisationer. Finlandssvenskarna i Sverige har därmed diskvalificerats som nationell minoritet, trots att de uppfyller alla de kriterier som Europarådet ställer upp för att få klassas som en nationell minoritet. Framför allt uppfyller de kriteriet om självidentifikation, som är det grundläggande kravet. Av ramkonventionens artikel 5 framgår att ratificerande länder ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att ”bibehålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna av sin identitet, nämligen religion, språk, traditioner och kulturarv”. Konventionens åtagande är således vidare i sin omfattning än minoritetsspråkskonventionen. Ändå har Sverige för en grupp valt att begränsa den och därmed beröva dem rätten till sin identitet. Utredningen SOU 2006:19 pekade på denna

problematik och ansåg att finlandssvenskarnas status i förhållande till ramkonventionen måste redas ut.

Det är nu hög tid att efter åtta år verkställa den uppmaningen. Regeringen bör därför snarast låta utreda frågan. Målet måste vara att alla sverigefinländare oavsett språk har samma rätt till sin identitet och att kravet på finska som modersmål för att räknas in i den nationella minoriteten sverigefinnar tas bort.

Kerstin Lundgren (C)